

Klage på fylkesrådet vedtak 37217

Naturvernforbundet i Troms mottok underretting om vedtak vedrørende søknad om utvidelse av akvakulturtillatelse for laks og ørret på lokalitet 37217 Dale i Harstad kommune den 1. juni 2021.06.21.

Sammendrag

Naturvernforbundet i Troms påklager vedtaket primært med bakgrunn i punktene 2, 3 og 5. Vi anfører at «gul farge» i «trafikklyssystemet» ikke begrunner avvisning av frarådingen til statsforvalteren. Videre kan vi ikke se at vurdering i henhold til vanddirektivet/vannforskriften er gjort. Det er heller ikke gjort vurderinger tilstrekkelig gode til å kunne legge til grunn av Fylkesrådet har fulgt retningslinjene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Fylkesrådets vedtak

Følgende vedtak er gjort:

1. Fylkesrådet i Troms og Finnmark har behandlet søknad fra Salaks AS, datert 04.06.20, om utvidelse av maksimalt tillatt biomasse (MTB) for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret på lokalitet 37217 Dale i Harstad kommune.
2. Søknaden er vurdert i henhold til laksetildelingsforskriften § 30, vannforskriften og retningslinjene i naturmangfoldloven §§ 8-12.
3. Fylkesrådet legger til grunn at den totale produksjonskapasiteten i produksjonsområde 10 vil være uendret selv om det tillates økning av MTB på lokalitet Dale. Dette fordi produksjonsområdet i gjeldende periode er gitt gul farge i «trafikklyssystemet», hvilket ikke tillater vekst i den samlede produksjonen i området. Frarådingen til Statsforvalteren i Troms og Finnmark tas derfor ikke til følge.
4. Fylkesrådet vurderer at omsøkte utvidelse vil gi Salaks AS større fleksibilitet i sin produksjon og bedre forutsetning for å opprettholde arbeidsplasser tilknyttet virksomheten. De samfunnsmessige konsekvensene av tiltaket vurderes derfor som positive.
5. Etter en samlet vurdering, og i tråd med Statsforvalterens vedtak etter forurensningsloven, gir Fylkesrådet midlertidig tillatelse for én produksjonssyklus til utvidelse av MTB fra 3600 tonn til 5500 tonn på lokalitet Dale.

Gir «gul farge» i «trafikklyssystemet» grunnlag for vedtak om ikke å ta statsforvalterens fraråding om økning i maksimalt tillatt biomasse til følge?

Prinsipielt anføres det at vektleggingen av «gul farge» i «trafikklyssystemet» har en lovgitt ramme også ved analogispørsmål. Fylkesrådets skjønnsutøvelse i punkt 3 innebærer derfor et usaklig hensyn. Med det menes at det ikke ligger innenfor forvaltningens frie skjønn å benytte klassifiseringen av miljøpåvirkningen på mer kreativt vis enn hva lovgivningen og forskriftene legger til rette for. «Trafikklyssystemet» er et system utviklet for at forvaltningen skal ha noen klare rammer for hvorvidt en skal tillate økning, avstå fra å endre eller nedjustere produksjonskapasiteten. Hva «gul farge» dvs. moderat miljøpåvirkning gir grunnlag for fremkommer av produksjonsforskriften § 10:

«Dersom miljøpåvirkningen i et produksjonsområde vurderes som moderat, kan departementet avstå fra å endre produksjonskapasiteten i produksjonsområdet».

Ordlyden «avstå fra å endre produksjonskapasiteten» tilsier at en moderat miljøpåvirkning (gul farge) gir grunnlag for å unngå å endre produksjonskapasiteten. Det vil si at «gul farge» i forbindelse med vedtak om økning av produksjonskapasitet gir anvisning på å la være å øke produksjonskapasiteten. Selv om *produksjonskapasiteten* i bestemmelsen gjelder den øvre grensen for hvor mye fisk en oppdretter kan ha i sjøen til enhver tid står en ikke fritt til å endre innholdet i bestemmelsen dersom en anvender hensynene på vedtak om økt MTB. Vi ser her en åpenbar vridning av hensyn for et standpunkt som innebærer det motsatte av hva bestemmelsen gir grunnlag for ved en analogislutning.

Miljøpåvirkningen i området i henhold til «trafikklyssystemet» taler for å ta frarådingen til Statsforvalteren til følge. Det vil si at slik punkt 3 i fylkesrådets vedtak er utformet ligger skjønnsutøvelsen klart utenfor det som er rimelig å akseptere. Slik vedtaket står dreier det seg både om ulovlig anvendelse av hensyn og et brudd med likhetsprinsippet. Dersom man skulle konkludere med at det ikke er et brudd med likhetsprinsippet vil en generell norm med bakgrunn i fylkesrådets vedtak punkt 3. undergrave hele trafikklysmodellen.

Konklusjonen er at «gul farge» i «trafikklyssystemet» ikke er et lovlig hensyn i den sammenhengen det benyttes når statsforvalterens fraråding om økning i maksimalt tillatt biomasse ikke tas til følge i punkt 3.

Subsidiert anføres det at det ikke er sannsynliggjort i tilstrekkelig grad at kombinasjonen «gul farge» og økning i MTB ikke vil medføre at den totale produksjonskapasiteten i produksjonsområde vil øke (*de facto*). En skulle tro at en økning av MTB vil føre til at selskapet i større grad kan ligge tettere opp mot den maksimalt tillatte biomassen eksempelvis gjennom å hele tiden slakte ut fisk.¹ I og med at punkt 3 omhandler statsforvalterens fraråding knytter vurderingene seg til den faktiske påvirkningen økning i MTB vil medføre.

Konklusjonen er at dersom «gul farge» er et gyldig hensyn i den sammenheng det blir brukt er det uansett uriktig at påvirkningen fra oppdrettsanlegget ikke vil øke.

Er søknaden vurdert i henhold til vannforskriften?

I henhold til vannforskriften skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot «forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand» jf. § 4 i forskriften. Med overflatevann menes også «kystvann» jf. § 3 f). *Kystvann* vil si «[s]altvann fra en nautisk mil utenfor grunnlinjen og inntil land eller ytre grense for brakkvann, samt ut til den ytre grensen for territorialfarvannet med hensyn til kjemisk tilstand.

Utgangspunktet er at vannkvaliteten ikke skal forringes, men forbedres eventuelt gjenopprettes. Siktemålet er minst «god økologisk og god kjemisk tilstand». Et inngrep som innebærer en økning MTB vil gi økte utlipp i form av nitrogen og fosfor som påvirker den økologiske og kjemiske tilstanden i vannet negativt.² Hvorvidt

¹ *Rettslig regulering av norsk akvakultur* Side 69, se også behovsbeskrivelsen i sakspapirene:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/tffk/Meetings/Details/393761?agendaltemId=203331>

² https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/forurensning/overgjodsling/?fbclid=IwAR1hWUd1yIA2-U2Zs9JzizHXpCrbs_hAsT_UJisWvjE8zpzCbufCKTGxgoo

Havforskningsinstituttet mener de ikke har grunnlag for å si at oppdrett kan knyttes til algeoppblomstring er ikke relevant når det kommer til vurderingen av vanndirektivet. Vurderingene etter vanndirektivet knytter seg til vannkvaliteten og ikke til følgene av vannkvaliteten. Her er det gode nok undersøkelser som gjelder. Vurderinger av nye inngrep som forringer vannkvaliteten finnes slik vi forstår det i forskriften i § 12. Naturvernforbundet i Troms kan ikke se at en slik vurdering følger verken innstillingen eller i det endelige vedtaket til Fylkesrådet.

Etter første ledd kan «[n]y aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst [] gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4–§ 7 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes:

- a) nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannsforekomst, eller
- b) ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Videre må i tillegg følgende kumulative vilkår være oppfylt:

- a) alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand,
- b) samfunnsnyten av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet, og
- c) hensikten med de nye inngrepene eller aktivitetene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Fylkesrådet har ikke gjort denne vurderingen tilgjengelig slik at den kan etterprøves på en tilfredsstillende måte. Dvs. de har ikke vurdert søknaden i henhold til vannforskriften slik det hevdes at de har gjort.

Manglene i vurderingen er så omfattende at vi nøyer oss her med et eksempel: I Ifølge Vann-nett hvor relevant data om vannforekomstene skal fremgå jf. § 14 er tallene for tilstanden i Toppundet ikke oppdatert, men inneholder tall fra 2010 og 2016. Den kjemiske tilstanden i vannet satt til «dårlig». Presisjonen er satt til «lav».³ Det vil si at kunnskapsgrunnlaget er utilstrekkelig. Videre er undersøkelsen av nitrogen og fosfor merket med et rødt kryss – noe som skulle tilsi at målingene er ugyldig.

Dersom fylkesrådet legger andre måleresultater til grunn enn de som utpekes av vanndirektivet må dette i det minste oppgis i vedtaket. Men det finnes tilsynelatende ingen vurdering verken av administrasjon eller på politisk nivå i fylkesrådet. Når slike tall ikke engang behandles tilsier det at det åpenbart ikke er gjort en interesseavveining i henhold til samfunnsnyten og miljøkvalitet slik vanndirektivet krever etter vannforskriften § 12 b)

Konklusjonen er at søknaden ikke er vurdert i henhold til vannforskriften.

Er søknaden vurdert i henhold til retningslinjene i naturmangfoldloven §§ 8-12?

Det hevdes at søknaden er vurdert i henhold til §§ 8-12. Her vil det klart være «rimelig» jf. § 8 å kreve vitenskapelig kunnskap for hvilke skader en økt kapasitet vil utgjøre. Her skal påvirkningen på økosystemet vurderes ut fra den samlede belastningen kapasitetsøkningen vil innebære. § 10. Dersom ingen kunnskap foreligger, må kunnskapen «fremskaffes» jf. Ot.prp.nr.52 (2008-2009) s. 379). Dersom kunnskapen ikke fremskaffes, vil vedtaket være ulovlig alene på grunn av manglende kunnskap jf. naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet).

Harstad kommune har mottatt 8 merknader inkluder vår egen høringsuttalelse som stiller seg negativt til økning av maksimalt tillatt biomasse. En behandling i trå med prinsipper for offentlig beslutningstaking krever at disse merknadene behandles og vurderes på en god måte av beslutningstakeren. Dette er ikke gjort. Videre vil mangelen på kunnskap i denne saken tilsi en konsekvensutredning i trå med § 10 i naturmangfoldloven. Konklusjonen er at søknaden ikke er vurdert i henhold til retningslinjene i naturmangfoldloven §§ 8-12

³ <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0401020400-4-C>

Hovedkonklusjon

Naturvernforbundet i Troms påklager Fylkesrådets vedtak i sak 88/21 13.04.2021: Salaks AS - Søknad om utvidelse av akvakulturtilatelse for matfisk av laks og ørret på lokalitet 37217 Dale i Harstad kommune. Klagen gis oppsettende virkning og vedtaket oppheves.

For Naturvernforbundet i Troms
Lars Kufaa
Naturvernforbundets Regionssekretær for Nord-Norge